

Remissvar på SOU 2025:85 – Ökad tydlighet, stärkt samverkan: Förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik

Landsbygds- och infrastrukturdepartementets diarienummer LI2025/01327

Sammanfattning

RISE ser att landsbygdsutveckling involverar många aktörer, men idag saknar en samlande ansvarsfördelning vilket försvårar bred samordning. Regional utveckling styrs av regioner och länsstyrelser, en modell som kan skapa begränsningar och geografiska inlåsnings. RISE ser positivt på en översyn för att kombinera styrkorna i båda politikområdena.

- RISE ser att bioekonomin och grön omställning är en bärande länk mellan regionalutveckling och landsbygdsutveckling.
- RISE betonar också skogsbrukets, jordbrukets och livsmedelssystemets centrala roll för sysselsättning, beredskap och hållbar utveckling på landsbygden.
- RISE förespråkar en mångfald av företagsformer och geografisk spridning av dessa för ett resilient och hållbart livsmedelssystem.
- Förslag: Utse en funktion som ansvarar för att underlätta för samarbete och samhandling över regiongränser och kraftsamling nationellt, inom både regional- och landsbygdsutveckling.

Ny kraftsamling för hållbar landsbygds- och regionalutveckling

Den sammanhållna landsbygdspolitiken kännetecknas idag av en helhetssyn där flera samhällssektorer bidrar. Civilsamhället, kommuner, regioner, länsstyrelser och nationella myndigheter har tillsammans med ytterligare fler aktörer, i uppdrag att utveckla landsbygden. Det är områdets stora styrka, och samtidigt dess akilleshäla. Ingen har huvudansvaret för helheten och samordning sker inte per automatik.

På många sätt liknar det regional utveckling, men här har regioner och länsstyrelser formella ansvar och en naturlig regional förankring. Baksidan med dagens regionalutveckling är att det finns regionala inlåsnings, exempelvis genom att utvecklingsprojekt med både 1:1-medel och EU-medel begränsas i vilka geografier de får utföras och därmed var nyttan kan skapas. Andra begränsningar är att varje region tar fram sina egna lösningar och det saknas möjligheter att samverka över regiongränser, vilket försvårar att hitta bredare och mer resursoptimala lösningar som bättre gynnar Sverige AB.

RISE välkomnar denna översyn som skulle kunna leda till både starkare landsbygdspolitik och regionalutvecklingspolitik. Vi ser att bioekonomin och grön omställning är en bärande länk mellan regionalutveckling och landsbygdsutveckling. Ett område RISE gärna bidrar inom.

En risk med gemensam politik skulle därmed vara att dagens regionalutvecklingsmodell appliceras på landsbygdsutveckling och leder till inlåsnings, eller det motsatta – att alla och ingen äger frågan.

Jordbruket och livsmedelssystemet – motor för landsbygdsutveckling

Vi vill särskilt betona jordbrukets och livsmedelssystemets avgörande betydelse för landsbygdenas sysselsättning, försörjningsberedskap och hållbar utveckling. En robust,

diversifierad och innovativ livsmedelskedja är grundläggande för att möta dagens och framtidens utmaningar.

Betänkandet lyfter på flera ställen landsbygdernas särskilda utmaningar och jordbrukets betydelse för sysselsättning, företagande och lokal ekonomi. Stora produktionsenheter är ofta effektivare än mindre, men är samlade till få platser och är med sitt transportberoende mer sårbara vid störningar. Små och medelstora aktörer skapar fler arbetstillfällen, stärker lokal resiliens, är decentraliserade och bidrar till innovation. De bidrar till lokal förankring och flexibilitet vid störningar. För ett motståndskraftigt och hållbart livsmedelssystem behövs både stora och små företag - de kompletterar varandra. En fortsatt utveckling mot färre, större och mer specialiserade företag riskerar att försvaga både beredskap och landsbygdernas vitalitet. För levande och motståndskraftiga landsbygder krävs därför politik som främjar mångfald, geografisk spridning och en variation av företagsformer.

RISE vill därför understryka vikten av en diversifierad struktur i livsmedelskedjan och föreslår att politiken tydligare främjar mångfald, geografisk spridning och en variation av företagsformer. Riktade insatser behövs för att dessa företag ska kunna bygga robusthet, ta del av digitalisering, hållbarhetsomställning och nya affärsmodeller.

RISE kan bidra genom att skapa arenor för samverkan och innovation, stimulera erfarenhetsutbyte och sprida goda exempel på diversifierade och resilienta livsmedelssystem. Genom att utveckla och demonstrera lösningar för fossilfrihet, cirkularitet och lokal beredskap kan RISE stärka landsbygdernas roll som en del i arbetet med hållbar utveckling – regionalt och nationellt.

RISE står till förfogande för fortsatt dialog och implementering av dessa förslag. En starkt roll för jordbruket och livsmedelssystemet är avgörande för en levande, resiliент och hållbar svensk landsbygd och som ett viktigt nav för regional utveckling.

Magnus Hallberg, Chef för division Bioekonomi

RISE – Research Institutes of Sweden

**Ägarens uppdrag till RISE från Forskningspropositionen 2024/25:60 Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta:*

"Det övergripande målet för instituten inom RISE är att de ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse, samt främja offentlig sektors förnyelse och förmåga att bidra till lösningar på samhällets utmaningar tillsammans med näringslivet"

Verifikat

Document ID 09222115557559027919

Dokument

Remissvar RISE 2025_85 2025-10-06

Huvuddokument

2 sidor

Startades 2025-10-06 14:47:37 CEST (+0200) av Jonas

Engström Jadvi (JEJ)

Färdigställt 2025-10-06 15:30:52 CEST (+0200)

Initierare

Jonas Engström Jadvi (JEJ)

RISE Research Institutes of Sweden AB

Org. nr 556464-6874

jonas.engstrom.jadvi@ri.se

+46 10 516 60 30

Signerare

Magnus Hallberg (MH)

RISE

magnus.hallberg@ri.se

Signerade 2025-10-06 15:30:52 CEST (+0200)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopier bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: <https://scrive.com/verify>

